

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 61 โรงเรียน เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ชนิดการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 61 โรงเรียน โดยผู้วิจัยศึกษาจากผู้บริหารจำนวน 61 คน และครูผู้สอนจำนวน 1003 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานภาพเป็นชั้นภูมิ ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 61 คน

2. กลุ่มครูผู้สอน ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 286 คน จากสูตรคำนวณของยามานะ (Yamane 1973 : 1088) เพื่อให้ครอบคลุมคุณลักษณะของกลุ่มประชากร ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการสุ่มจากทุกโรงเรียนตามสัดส่วน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

- 2.1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2543 ตั้งกักสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 1003 คน จากสูตรของยามานะ (Yamane 1973 : 1088) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร
 e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ระดับ 0.05
 แทนค่า

$$n = \frac{1003}{1 + 1003(0.05)^2}$$

$$= 285.95866$$

ได้กลุ่มตัวอย่าง 286 คน

2.2 สุ่มจำนวนครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิบัติการศึกษา
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จากโรงเรียน 61 โรงเรียน มีจำนวนประชากร
 ทั้งหมด 1003 คน สุ่มจากทุกโรงเรียนตามสัดส่วน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการ
 ปฏิบัติการการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามโรงเรียน

ที่	ชื่อ โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ชุมชนบ้านกรือเซะ	17	5
2	บ้านกะมิยอ	23	7
3	บ้านคูวิง	9	3
4	บ้านรูสมิแล	14	4
5	ชุมชนบ้านปูยุด	23	7
6	บ้านโคกโพธิ์	15	4
7	บ้านท่าคลอง	11	3
8	บ้านนาเกตุ	11	3
9	วัดชนาภิษ	9	3
10	บ้านนาประดู่	23	7
11	นิคมสร้างตนเองโคกโพธิ์	16	5
12	บ้านควนลังงา	18	5
13	บ้านคาโต	14	4
14	บ้านบางมะรวด	24	7

ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
15	บ้านนอก	12	3
16	บ้านทำน้ำตวันออก	18	5
17	บ้านน้ำป่อ	22	6
18	บ้านมายอ (สถิตยัญญา)	25	7
19	บ้านตะบิงตีงี	20	6
20	บ้านปาลัส	22	6
21	บ้านครึ่ง	13	4
22	บ้านกระเสาะ	17	5
23	บ้านยะรัง	32	9
24	ตลาดนัดบาซาอ	19	5
25	ไทรรัฐวิทยา 52	23	7
26	บ้านศาลาสอง	17	5
27	ชุมชนบ้านพงสตา	27	8
28	ชุมชนบ้านอัมพวนาราม	19	5
29	ชุมชนบ้านป่าคา	19	5
30	บ้านบุดี	36	10
31	บ้านไค้ะตีเต	11	3
32	บ้านมะปริง	13	4
33	บ้านบาง	15	4
34	บ้านฝาง	13	4
35	บ้านคาหมน	13	4
36	บ้านเจาะกือแย	13	4
37	บ้านกะลาพอ	24	7
38	บ้านจะเจ้	17	5
39	ชุมชนวัดถ้ำภาวาส	19	6
40	ชุมชนบ้านละหารมิตรภาพ	16	5
41	บ้านคอลลัดันหยง	14	4
42	บ้านบางทัน	10	3

ที่	ชื่อ โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
43	บ้านคันทองเปาว์	17	4
44	วัดสุวรรณามาร	13	4
45	บ้านน้ำคำ	17	4
46	บ้านยาบี	15	4
47	วัดมูจลินทรวปีวิหาร	28	8
48	บ้านเกาะเปาะ	17	4
49	บ้านละวง	8	2
50	วัดสารวัน	8	2
51	บ้านตะ โละ ไกรทอง	18	5
52	ชุมชนบ้านบาแคป่าดัส	8	2
53	บ้านแลแวง	11	3
54	บ้านตะ โละแมะนา	7	2
55	บ้านน้ำคำ	20	6
56	บ้านวังกะพ้อ	8	2
57	บ้านอุตบือราแง	8	2
58	บ้าน โสทุ	9	3
59	บ้าน โสคเหรียญ	8	2
60	บ้านวังกว้าง	23	7
61	บ้านคูระ	14	4
รวม	61	1003	286

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 286 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยและแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา แบบสอบถามมีจำนวน 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ในการตอบด้วยวิธีกำหนดน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบคำถามปลายเปิด (Open Form)

ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการปฏิรูป โรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ในการตอบด้วยวิธีกำหนดน้ำหนัก คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดของแนวคิดและเนื้อหา จากเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา นำความรู้ที่ได้มากำหนดขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษาคือ การปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

2. นำตัวแปรที่ศึกษามานิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้สามารถวัดได้

3. ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาที่นิยามไว้ 4 ด้าน ได้ข้อคำถาม จำนวน 40 ข้อ คือด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา จำนวน 10 ข้อ

4. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความชัดเจนของภาษาขั้นต้นก่อนนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามที่อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ โดยยุบรวมและแยกข้อคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรที่นิยามไว้ ได้ข้อคำถาม จำนวน 44 ข้อ คือด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จำนวน 10 ข้อ

ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 ข้อ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 14 ข้อ ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา จำนวน 13 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ ด้านการศึกษาหรือการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือผู้สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาโทด้านบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาน้อย 5 ปี หรือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการประถมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี หรือสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำปริญญาโทด้านการศึกษา มีประสบการณ์หรือเป็นคณะทำงานในด้านการปฏิรูปการศึกษาในระดับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือมีประสบการณ์ทางด้านการวิจัยทางการศึกษา พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นำข้อมูลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง คัดเอาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าข้อคำถามทุกข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 5 คน และครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา คำชี้แจงตลอดจนระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) อีกครั้งหนึ่ง กับผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส จำนวน 30 คน และครูผู้สอนโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 50 คน

8. นำข้อมูลจากการทดลองใช้แบบสอบถาม มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 ฉบับที่ 2 สำหรับครูผู้สอน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจนสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการทำหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ
2. ขอนหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในสังกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอช่วยดำเนินการส่งและรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างๆ ด้วยตนเอง
3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างๆ ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มโรงเรียนตัวอย่างในการวิจัย และรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามไป จำนวน 347 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนในแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและมีความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 347 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยการนำมาหาค่าร้อยละแต่ละรายการและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านและรายข้อเพื่อต้องการทราบระดับการปฏิบัติงาน แล้วนำไปแปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของวันเดรพิซซ์ (2532 : 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ มีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทดสอบที (t - test) แบบอิสระต่อกัน (Independent Samples) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน

4. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละด้าน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) และนำเสนอผลการวิจัย โดยนำข้อมูลมาจัดลำดับความถี่ของคำถาม